

ambt over actie nog g des Hier id of zulk er te onze niet ader premen uden it hij g tot geen t be kant ge dat oeten uder van Dat onze t van t des rezen t zulk nden. n het aarbij ardig zijn n ge veede t dier kken erd in rken elich par en en ben. incie soals n en elder geven

htige onze t maar auge

een coals e van name geen e be en bij rken nlang even ikant, eente tigd e een wil onant j dan n tot gaan. moet eer e ropo kan ndere zulk rden; rken, erop ropo Maar eping ar de t het dezen lertoe

wan maar ten bt te loo ig en niet neen hun dozes remia heeft hun el ge hun met jong moei vraag chikt twee veel ooraf rek in moei-vente, ikant elijk en in ambt t een ogen eeste telen wijfel iden. raak wel heid eken

te moeten maken, geldt, dat men ook hier al doende leert en dat de beste predikers heusch niet altoos degenen zijn, die schier zonder eenige inspanning of moeite hun preek gereed krijgen. En wat de kritiek der gemeente aangaat zoo is deze zeker niet altoos een bewijs, dat men de gave mist om het Woord recht te snijden; ook van de prediking van Christus zeiden de Joden in de Synagoge te Kapernaum: deze rede is hard, wie kan haar hooren? Maar al moet daarom voor elke overijde beslissing ernstig gewaarschuwd worden, toch laat het geval zich denken, dat op den duur zou blijken, dat iemand ten eenenmale voor zijn ambt ongeschikt is. Komt daar dan bij, dat zoo iemand het predikambt niet koos uit eigen overtuiging, maar meer op aandrang zijner ouders; dat de innerlijke roeping voor het ambt eigenlijk ontbreekt en de vervulling van het ambt hem al meer een ondragelijke last wordt, dan kan er ook in zulk een geval een gegronde oorzaak wezen om het ambt niet te leggen. De gemeente, die van zulk een predikant geen geestelijk voedsel ontvangen kan, mag niet worden opgeofferd teneinde zulk een predikant in het ambt te laten. Zoo iemand had nooit predikant moeten worden, en het is beter ten halve gekeerd dan ten heele gedwaald.

En evenzeer is er gegronde reden om het ambt te verlaten ten einde een ander beroep te kiezen, wanneer een predikant tot ongelooft vervalt of in ergerlijke zonde kwam te leven, welke, wanneer ze openbaar werd, tot ontzetting uit zijn ambt zou leiden. Natuurlijk wordt hier niet bedoeld op ongelooft of zonden, die publiek zijn geworden, want dan heeft de Kerk zulk een predikant uit zijn ambt te ontzetten, maar op zulke gevallen, waarin dat ongelooft of die zonde nog geheim zijn. In zulke gevallen kan het eisch der conscientie worden, dat men zijn ambt neerleggen moet. Elken Zondag voor de gemeente te moeten optreden om het Evangelie te verkondigen, terwijl men zelf het geloof geheel verloren heeft, zou iemand tot een huichelaar maken en kan daarom nooit geëischt worden. En evenzo zou dit het geval wezen, wanneer men in het verborgen een zonde aan de hand hield, die, wanneer ze ontdekt werd, schande over Christus Kerk zou brengen. Zeker dient ook hier weer voor elke overijding te worden gewaarschuwd. Twijfelingen en aanvallen van ongelooft kunnen zelfs bij Gods beste kinderen voorkomen, zooals het voorbeeld van een Job, een Asaf en een Thomas leert; en dat niet elke val in zonde iemand onwaardig maakt het predikambt te bedienen, toont het voorbeeld van den Apostel Petrus. Maar wanneer die twijfel tot volslagen ongelooft leidt of het leven in de zonde gewoonte wordt, dan doet men eerlijker en oprechter met ontslag te vragen uit zijn ambt, dan men niet langer met een eerlijke en geruste conscientie bedienen kan. Zelfs geldt dit, wanneer er nog niet eens sprake is van volslagen ongelooft, maar wanneer men alleen het niet langer eens is met de leer der Kerk, die men dient. Het was daarom een nobele daad, toen mannen als Pierson en Busken Huot, nadat ze modern waren geworden, hun predikambt neergelegd hebben. Daaruit sprak meer karakter dan uit het blijven in het predikambt der Hervormde Kerk van zoo menig modern predikant, die zijn positie en ambt misbruikt om de belijdenis zijner Kerk te bestrijden. Eerlijk handelt alleen de man, die, wanneer hij met de belijdenis zijner Kerk gebroken heeft, zijn ambt neerlegt en hetzij tot een andere Kerk overgaat, die zijn geloofsovertuiging deelt, om daar een nieuw ambt te zoeken, of een ander levensberoep kiest, waardoor hij in zijn onderhoud kan voorzien.

DR. H. H. K.

Voor Kootwijks scholen.

In hartelijken dank ontvangen van P. B. Oost-Indie, f 10; van N. N. Z. een zilverbon 71 door den heer Joh. Meijnen te Baarn, bijeengezamel in halve centen, f 6.50. Mochten velen dit voorbeeld volgen, waar in dezen tijd ons de zorgen zoo zwaar drukken.

Vergeet toch Kootwijks scholen niet.

DR. J. H. HOUTZAGERS, voorzitter.

Leestafel.

DR. HENRY BEETS. TRIUMPHEN VAN HET KRUIS. Schetsen der Christelijke zending van alle eeuwen en allerlei landen. — Eerdmans-Sevensma Co., Grand Rapids (Mich.) U.S.A. 1914.

Van dit werk, waarvan de eerste druk in 1909 verscheen, is thans, door den ook ten onzent bekenden predikant van GRAND RAPIDS, DR. HENRY BEETS, een tweede verbeterde en bijgewerkte uitgave bezorgd.

Voor deze nieuwe uitgave heeft DR. BEETS de medewerking gezocht en verkregen van nog drie andere specialisten op zendingen en wel van de heeren DR. M. KOLIJN en DR. L. S. HUIZINGA in AMERIKA en van onzen DE. H. DIJKSTRA te SMILDE.

Hoewel allereerst bestemd voor wat BEETS noemt, het „Hollandsche volk“, heeft het boek, met name in zijn tegenwoordigen vorm, belang zoowel voor de Zendingen-vrienden in ons land en zijn koloniën als in Z-Afrika.

Bovendien is in deze nieuwe uitgave de waarde van het boek nog verhoogd door een inleidend artikel van DR. H. BAVINCX OVER: DE ZENDING EN DE HEILIGE SCHRIFT. Een studie in betrekking tot de Zending, die heenwijst naar hetgeen de Schrift zegt over: Auteurs en organen der zending; haar beginsel, wezen en doel; de vereischten der predikers en den inhoud en de wijze der prediking van het Evangelie; over de stichting en organisatie der gemeenten.

Na dit inleidend artikel van BAVINCX volgen dan de 50 hoofdstukken, die saam een schets geven van, zooals BEETS schrijft, „het zendingsveld van alle landen en alle werelddelen“.

Vooraf gaat, als de hoofdstuk, de APOSTOLISCHE ZENDING EN HARE EIGENAARDIGHEDEN. Dan volgen in h 2—17 schetsen „UIT DE OUDK

GESCHIEDENIS DER ZENDING“ (100—800) en daarna h 13—14 schetsen „UIT DE MIDDELEERWESCH ZENDING“ (800—1507).

Het speciel „hollandsch“ karakter van dit boek komt al dadelijk ook hierin uit, dat in de OUDK GESCHIEDENIS DER ZENDING of zooals ik liever zou zeggen: „de geschiedenis der oude Zending“ de invoering van het Christendom in NEDERLAND met zekere uitvoerigheid besproken wordt.

En dat „hollandsche“ geldt niet minder van het 3e onderdeel dat van h 15—31 DE NIEUWE GESCHIEDENIS DER ZENDING (1517—1793) schetst. Daar in toch vindt men vijf hoofdstukken over: DE OUDK ZENDING IN Oost-Indië; over haar LICHT EN SCHADUWZIJDEN; over onze zending op FORMOSA; op CEYLON en in BRAZILIE. Dit op den voorgrond dringen van onzen nationalen zendingarbeid in het schetsen van de geschiedenis der nieuwe zending, heeft echter aan het doen kennen van wat ook door anderen is verricht geen schade gedaan. Want, om iets te noemen, voldoende aandacht is geschonken aan wat door ROOSCHEN, HERMANS, HUIZINGA e.a. op dit gebied is gedaan.

Het 4e en laatste onderdeel geeft van h. 32—50 schetsen uit DE NIEUWSTE GESCHIEDENIS DER HEIDENZENDING (1793—tot heden).

Ook hier trof mij, dat van die 19 hoofdstukken er 4 zijn waarin van Nederland op het gebied der Zending wordt gesproken.

Zoo h 33, waarin onder den klankende titel: EEN VOORBEELD VAN EEN FAKKEL WERK. — DR. BEETS houdt blijkaar van ietwat opachtige titels — over J. Th. v. d. KEMP wordt gehandeld. Dan, h 43 dat van het NEDERLANDSCHE ZENDINGSGEBIED EN DE NEDERLANDSCHE VERENIGINGEN EN ANDERE ZENDINGSGROEPEN IN NEDERL. O. I. en eindelijk h 45 dat van het ZENDINGSWERK VAN DE HERFORMDE KERKEN VAN NEDERLAND IN O. I. vertelt.

Ik kan niet anders zeggen dan dat mij dit alles zeer aangenaam heeft getroffen. Ik zie er toch het, mij steeds weldadig aandoend pogen van BEETS in, om ook in AMERIKA onder „ons Hollandsche volk“ het nationaalheidsgevoel levendig te houden. En, zoo als vaak uit een naast liggend doel, als vanzelf, een ander doel geboren wordt, zoo is het ook hier. Door de hoofdstukken over wat NEDERLAND voor de Zending deed en doet, met name door die laatste drie welke door DR. H. DIJKSTRA zijn „aangezien, verbeterd en „up to date“ gebracht“, — zooals DR. BEETS in zijn VOORREDE en nog eens op p. 212 mededeelt, — is het boek des te meer bruikbaar geworden voor alle Zendingsvrienden, die zoo in ons land, als daarbuiten van Nederlandschen stam zijn.

Dan, dat zijn nationalisme heeft DR. BEETS, zooals ik reeds opmerkte, allermatig veranderd, in zijn boek ook recht te doen aan wat door niet-Nederlanders op zendingengebied is gepresteerd.

Het is te verstaan, dat hij daarbij ook geacht heeft aan zijn tweede vaderland.

Een drietal hoofdstukken zijn gewijd aan de AMERIKAANSCH ZENDING.

Zij zijn het 46ste, 47ste en 50ste.

Het eerste is van de hand van DR. M. KOLIJN: HET BUITENLANDSCH ZENDINGSWERK DER HERFORMDE KERKEN IN AMERIKA.

DR. KOLIJN bespreekt daarin het Zendingswerk vóór de organisatie van den missie-board in 1822 en komt daarna tot de „tegenwoordige Zendingen velden“, en wel I. DE AMOY-ZENDING IN CHINA; II. DE ARABISCH-ZENDING IN INDIË; III. DE ZENDING IN NOORD- EN ZUID-JAPAN; en DE ZENDING IN ARABIE.

Vooraf wat KOLIJN hier van de Zending in CHINA mededeelt en waarbij hij ook onzen landgenoot, den zendingsarts J. A. OTTE herdenkt, zal ten onzent, door de vele warme vrienden en vriendinnen dezer zending, met belangstelling worden gelezen.

Het tweede van het genoemde drietal hoofdstukken is van DR. BEETS' anderen medewerker, DR. L. S. HUIZINGA, en heeft tot titel: ZUID-AMERIKA, HET VERWAARLOOIDE WERELDDOEL. Men vindt hier een en ander ook over SURINAME, en van ARGENTINIË had wel iets meer kunnen gezegd.

Het staat er niet bij, doch ik vermoed, dat ook het derde artikel in deze trits van DR. HUIZINGA, zending onder de Indianen, is. Dit hoofdstuk: DE HEIDENIAARSCHE ZENDING ONDER DE INDIANEN IN DE VERENIGDE STATEN, MET NAME DER HERFORMDE KERKEN EN CHRISTELIJKE KERKEN, is een der best geslaagde van het boek.

Doch, BEETS heeft ook andere werelddelen niet vergeten. Zoo schetst hij o. a. in h. 47 de heden tussche Zending in Afrika en in h. 48: HET ZENDINGSWERK DER ZUID-AFRIKAANSCH HERFORMDE KERKEN.

Ik kan de lezing van dit prettig geschreven boek inzonderheid als handleiding bij zendingstudie aanbevelen. Het geeft zooals de onder titel luidt: „Schetsen“, het doet, zooals DR. BEETS in zijn EEN WOORD VOORAF zegt, hier en daar „grepen uit de historie der Zending“. Maar dit alles vormt toch wel een afgesloten geheel.

G.

Uit de Pers.

In het geschil, dat de Hervormde Kerk in rep en roer brengt, en dat, zooals men weet over de belijdenisvragen loopt, heeft de Kerkeraad van de Hervormde Kerk te Sneek, het volgende adres aan de Synode publiek gemaakt:

Hoogeerwaarde Heeren.

De Kerkeraad van de Nederlandse Hervormde Gemeente te Sneek voelt zich gedrongen het volgende onder Uwe aandacht te brengen:

1. dat de Synode door haar voorstel om in artikel 39 van het reglement op het godsdienst-onderwijs de woorden „in geest en hoofdzak“ te laten vervallen, gevaar van scheuring in de kerk veroorzaakt, niet minder dreigend dan in 1834 en 1886;

2. dat het nu, evenmin als toen, gaat om de hoofdzak van het Christendom, maar om een bijnaak, n.l. de uniformiteit van het bevestigings-formulier der lidmaten;

3. dat de kerk in de Dordtsche periode nimmer een openbare bevestiging van lidmaten heeft gehad, en wat de ceremonieën betreft, nooit verder gegaan is dan tot een aandrang op uniformiteit — zelfs de voorbereidingsvragen van het H. Avondmaal zijn nimmer met bindend geest ingevoerd;

4. dat het voorstel der Synode om heel de Kerk te hinden aan de letter van dit bevestigings-formulier, niet is overeen te brengen met de vraag: geloof jij in den Heiligen Geest? (vraag 1);

5. dat bij de tweede vraag, en inzonderheid bij de woorden „nuen Heiland in voorspoel en tegenspoel, in leven en in sterven getrouw te volgen“, een opvatting naar de letter de belijdenis onwaarsachtig zou maken;

6. dat deze poging om tot uniformiteit te komen bij de bevestiging der lidmaten, door machtsmisbruik van de kerkelijke verordeningen, waarvan herinneren wij er aan, dat de opvolging van de kerkelijke verordeningen, waarvan hier sprake is, ook de opvolging van artikel 11 van het Algemeen Reglement in zich sluit; dat is van dat artikel van de Grondwet onzer Kerk, hetwelk aan

doet het zwijgen, om de crisis, die onze kerk bedreigt, af te wenden!

In de Gereformeerde Kerk levert Dr. Lingbeek op dit adres de volgende afdoende kritiek.

Antwoord. I. Wat betreft de dreigende gevaaren van een nieuwe afscheiding voor het geval dat de voorgestelde wijziging werd aangenomen, diende het volgende:

In 1834 heeft het Bestuur der Hervormde Kerk niet geaarzelde in hare oogen toen noodige stappen te doen, al heeft de Kerk daardoor ook een half miljoen leden verloren; en dat wel zulke leden, die onwettigbaar tot de meest aan godsdienst en kerk, ook aan de belijdenis der Hervormde Kerk verkleefden, behoorden. (Wij bedoelen hiermede natuurlijk de tegenwoordige Afscheidenen).

Wanneer nu dat Kerkbestuur, dat er niet tegen heeft opgeten een half miljoen van hare orthodoxe leden van zich te vervreemden, thans aarzeld de haar bedrunkende noodige stappen te doen, uit vrees van daardoor enige leden niet den juist tegenovergesteld hoek te verliezen, dan zou het Kerkbestuur eerst recht blijken een Partijbestuur te zijn, dat toonde niet met het belang der Kerk, maar alleen met de wenschen der Modernen te rekenen.

2e. Wat betreft de opmerking, dat het in de zaak van de belijdenisvragen niet gaat om de hoofdzak van het Christendom, maar om zaken van minder belang, antwoorden wij:

Het gaat hier juist en alleen om de vraag of van de nieuwe lidmaten onzer kerk zal verlangd worden, dat zij ten minste zullen instemmen met de groote hoofdzak van de Christelijke belijdenis.

3e. Wat betreft, dat in de Dordtsche periode nooit een openbare bevestiging heeft bestaan, diene ten antwoord, dat in de Dordtsche periode wel degelijk de jonge leden zijn onderzocht en zij ten Avondmaal werden toegelaten; dat immers de Dordtsche kerkde de uitdrukkelijke voorschrift, dat niemand ten Avondmaal zou worden toegelaten dan die belijdenis der Gereformeerde religie had gedaan, en dat dit onderzoek naar de Gereformeerde religie der nieuwe lidmaten werd geleid door zulke leeren, die zelf de belijdenisvragen der kerk hadden onderteekend (zie Dordtsche kerkorde, Hoofdstuk III, artikel I en II); waaruit blijkt dat van vrijheid op dit gewichtige stuk alstoen geen sprake is geweest.

4e. Wat betreft het bezwaar, dat een binden van de Kerk aan de letter van het bevestigings-formulier niet aan zijn overeen te brengen met de vraag: geloof jij in den Heiligen Geest? diene, dat dat een wederdoopsch, maar geen Hervormd bezwaar is. De wederdoopers en dergelijke geestdruisverachtende secten immers waren gewoon scheiding te maken tusschen den Heiligen Geest en het Woord der waarheid, maar de Hervormden hebben altijd geleerd dat de Heilige Geest, die in het Woord spreekt, zichzelven niet tegensprekt en dus alle ware geloovigen ook leert zich aan de waarheden van dat Woord te onderwerpen. Tevens stonden zij natuurlijk van harte in met wat de apostel Johannes schrijft, dat „alle geest, die niet belijdt, dat Jesus Christus in het vleesch is gekomen, die is uit God niet“, (en dus ook niet uit den Heiligen Geest), maar dat is de G. Geest van den Antichrist“ (I. Johannes IV—3).

5e. Wat betreft dat bij de woorden „nuen Heiland in voorspoel en tegenspoel, in leven en sterven te volgen“, een opvatting naar de letter de belijdenis onwaarsachtig zou maken, antwoorden wij, dat alleen bij die jeugdige lidmaten, die in hun hart ongelooft waren, maar die ten einde maar het lidmatenschap der Kerk te verkrijgen, nochtans de belijdenis-formule beaamden, van onwaarsachtigheid sprake zou zijn; waarom de Kerk natuurlijk ook zulke een onwaarsachtige belijdenis van niemand zou mogen begeeren. Maar dat op degenen die met een oprecht geloof de belijdenisvragen toestemmend beantwoorden, geen smet van onwaarsachtigheid kan worden geworpen.

6e. Wat betreft de bewering, dat deze poging om tot uniformiteit te komen bij de bevestiging der lidmaten, door machtsmisbruik van de eenrichting over de andere, in strijd is met de strekking van de derde vraag, die de belofte eischt om tot den bloet van het Godrijk in het algemeen en van de Nederlandse Hervormde Kerk in het bijzonder, met opvolging van hare verordeningen, naar uw vermogen volijverig mede te werken, diene wat volgt:

a. dat wanneer van rechtzinnige zijde telkens opnieuw de eisch weerklankt om hetstel der oude „meerdere vergaderingen“, opdat onze kerk weer de gelegenheid zou hebben om niet alleen de overgeleverde leer te handhaven, maar om ook mogelijke bezwaren, die tegen eenig punt dier leer mochten zijn opgevoerd, te bespreken en te onderzoeken, de vrijzinnigen zich daartegen altoos met hard en tand hebben verzet;

b. dat wanneer dan onzerzijds een poging wordt gedaan om, bij gebrek aan het voorgaande en overeenkomstig artikel 11 van het Algemeen Reglement, de leer der kerk eenvoudig te handhaven, de vrijzinnigen mede in opstand komen en spreken van een machtsmisbruik van de eenrichting over de andere;

c. dat het dus de vrijzinnigen om niets anders te doen is, dan om onze kerk te maken tot een kerk, waarin het een ieder vrijstaat om te gelooven en te belijden wat hij zelf wil;

d. dat dit streven der vrijzinnigen echter beoogt een machtsmisbruik tegenover onze kerk, die bijliken hare historie niet een neutraal godsdienstige, maar altijd een Christelijke en een Hervormde kerk is geweest;

e. dat wij ook niet inzien, maar veel eer ontkennen, dat door het aanbrengen van eenstemmigheid in de belijdenisvragen de bloet van het Godrijk of van de Hervormde Kerk zou worden belemmerd.

Want wat het Godrijk betreft, de Koning van het Godrijk heeft immers zelf verklaard, dat Hij gekomen is om der waarheid getuigenis te geven, en dat een ieder, die uit de waarheid is, hoort zijn stem (Johannes XVIII:37). Hoe zou het dan den bloet van het Godrijk kunnen tegenstaan, wanneer van de jeugdige lidmaten instemming met die waarheid werd geëischt? Heeft niet de Koning van het Godrijk Zelf eenmaal Zijn discipel Petrus gevraagd naar diens belijdenis en hem zalig gesproken op deze onduidelijke belijdenis, dat Hij was de Christus, de Zoon des levenden Gods? (Mattheus XVI:16).

Wat verder de Hervormde Kerk in het bijzonder betreft, hoe zou eenstemmigheid van belijdenis bij hare leden haren bloet kunnen tegenstaan?

Heeft de Holland zelf niet nadrukkelijk verklaard, dat een huis, dat tegen zichzelf verdeeld is, niet kan bestaan? En mogen wij het op grond daarvan niet veilig beweren, dat niets den bloet onzer kerk meer kan tegenhouden dan dat wat de één zijne belijdenis noemt in de oogen van den ander niets minder is dan openbaar ongelooft en een openlijke miskenning van de heiligste ter saligheid geopenbaarde waarheden?

En wel erkennen wij, dat eenzelfde mondelinge belijdenis van al hare leden den waarachtigen bloet der kerk nog niet in zich sluit. Daartoe is meerdere genade noodig.

Maar zeker zal de kerk des Heeren onmogelijk kunnen bloeien, wanneer zij aan zulke jongelieden den toegang tot de tafel des Heeren opent en hen als broeders en zusters in den Heiland erkent, die niet eenmaal bereid zijn hunne instemming te betuigen met wat de kerk des Heeren van alle eeuwen van haar begin tot de opkomst van het Moderne ongelooft, met bijdschap heeft beleiden tot zaligheid.

Beroept eindelijk de Kerkeraad van Sneek zich nog op de Kerkelijke verordeningen, waarvan immers de derde belijding vraagt ook sprekt, dan herinneren wij er aan, dat de opvolging van de kerkelijke verordeningen, waarvan hier sprake is, ook de opvolging van artikel 11 van het Algemeen Reglement in zich sluit; dat is van dat artikel van de Grondwet onzer Kerk, hetwelk aan

alle leden en besturen de handhaving de leer ten duren plicht stelt; en wij verstaan niet hoe het voorstel der Synode, om aan de willekeur wat betreft de belijdenisvragen een einde te maken, daarmede op eenigerlei wijze in strijd zou kunnen zijn.

Officieele Berichten.

De Geref. Kerk van Enkhuizen roept de kerken van Noord-Holland saam ter Particuliere Synode, welke D.V. te Enkhuizen zal gehouden worden op Woensdag 23 Juni a.s.

Punten voor het agendum en namen der afgevaardigden worden ingewacht vóór 5 Juni bij den eerst-ondergeteekende.

Namens den raad der roepende kerk van Enkhuizen:

D. HORS, *preses*.

H. SCHUTTENMAKER, *scriba*.

Enkhuizen, 13 April 1915.

Classis Alkmaar.

Vergadering van de classis Alkmaar op Woensdag 5 Mei te Alkmaar.

Punten voor het agendum te zenden aan Ds. C. Stadig.

Namens de roepende kerk van St. Pancras:

P. CH. VAN DER VLIET, *preses*.

JR. WAGENNAAR JR., *scriba*.

Classis 's-Gravenhage.

De kerkeraad der Geref. Kerk te 's-Gravenhage bericht, dat de classis 's-Gravenhage D.V. vergaderen zal te 's-Gravenhage op Dinsdag 18 Mei a.s. gewone tijd en plaats.

Punten voor het agendum worden ingewacht vóór Dinsdag 27 April e.k. bij den scriba, Van Speijkstraat 105, 's-Gravenhage.

Namens den kerkeraad:

C. LEON CACHET, *scriba*.

's-Gravenhage, 12 April 1915.

L. S.

De Geref. kerk van Alphen a. d. Rijn, daartoe aangewezen door de kerken in de Classis Woerden, roept de kerken van Zuid-Holland (N. G.) saam ter Particuliere Synode, welke D.V. te Zeist, Oosterlokaal Slotlaan, zal gehouden worden op 9 Juni a.s. te 9 uur.

Punten voor het agendum en namen der afgevaardigden worden ingewacht vóór 20 Mei bij den eerst-ondergeteekende.

DR. P. H. DE JONGE.

DR. H. A. MUNNIK JR.

Bunschoten, 15 April 1915.

Buitenland.

Frankrijk. Herlevingvanderreligie.

Een Parijsche Correspondent deed zich aldus hooren in de *Nieuwe Rot. Courant*:

„Gisterenavond, tegen het middernachtelijk uur, ben ik naar Saint Vincent de Paul gegaan. Grote rust op straat. Boven aan het plein Lafayette staat de kerk als een donkere massa. De voorheiken zijn gesloten. Wat nu? Zou er geen middernachtsmij zijn in den Kerstmisnacht? „Weet wel, dat generaal Gallieni, de militaire gouverneur, ondanks allen aandrang geweigerd heeft dezen nacht de restaurants en café's open te laten. De trams en de metro zullen als de andere dagen om half tien hun dienst sluiten. De café's zullen om acht uur, de restaurants om tien uur gesloten moeten zijn, als elken dag. Voor 't eerst sedert meer dan veertig jaar, zal Parijs geen „revellion“ viëren in den nacht van 24 op 25 December, en in plaats van luidruchtig en tintelend van licht, stil en duister zijn. Maar klinken daar toch niet, heel fijn in de stilte, verre orgeltonen? Bij de kerk, aan een der zijanten, bewegen zich ook donkere figuren. En zie, door de kleine gekleurde rijnsterven gloeit het zachte licht. Ik kom nader, een der zijangen van het hek is open. Ik ga er binnen, de trappen voor de kerk op. Maar boven, voor de zijdeur van de kerk, staat het vol menschen, die wachten om binnen te komen. Ommogelijk, de kerk is stampvol. Door de half open deur ziet men, dat zelfs geen steenplaat, geen enkel hoekje open is, zoo dicht open staat er de menigte. Zoo moet het te middernacht in tal van Parijsche kerken, in bijna alle, geweest zijn, ondanks het feit, dat er geen „revellion“ was en dat er geen openbare vervoermiddelen meer waren na half tien. 't Is dus wel een oprechte kerkgang geweest, en niet, zooals men de vorige jaren wel zeide van de Parijsche middernachtsmissen, een verstrooiing, een uitgaan, een onderdeel van een feest-program. Een stemmige, diepste kerkgang, buiten alle frivoliteit, ver van alle feest-attractie, door donker Parijs, zonder dat de normale vervoermiddelen — en de Parijsche kerken waren overvol.

De oorlog heeft zeker in Frankrijk aan alle godsdiensten nieuwe kracht op de gemeenten gegeven. In zoo schokkende, in zoo zware beproevingen, waar de dood zoo geweldige slagen slaat en ieder het laatste uur, hetzij voor zichzelf, hetzij voor degenen, die hem dierbaar zijn, zoo onmiddellijk nabij gevoelt, blikst elke geest wel een oogblik over het korte aardse leven heen in het onbekende en oneindige, vrugend of biddend. De armen strekken zich uit, de zielen willen troost. En niets verving nog ter wereld door de eeuwen heen als zielentrost der groote menigte de oude zoete liederen en balsmen des geloofs... Met de groote behoefte aan troost, die de oorlog meebrengt, met de algemeene smaching naar zielsterking, die over een natie komt in uren van een beproeving als Frankrijk thans doormaakt, zal de oude godsdienst van de groote meerderheid van het Fransche volk, een groote schrede voorwaarts kunnen doen in tal van gemeenten, die van hem losgemaakt waren.“

Wij kunnen niet laten hierna den wensch

toe te voegen, dat het den Franschen Protestanten gegeven worde het zuivere Evangelie hun landgenooten te brengen. Uit allerlei berichten bleek ons, dat voor de prediking van den eenigen troost in leven en in sterven, tegenwoordig meer dan vóór den oorlog, in Frankrijk een der geopen is.

Rusland. Het alcoholverbod gedurende den oorlog.

Rusland heeft de geheele wereld verbaasd door het kloek besluit om gedurende den oorlog alle gebruik van alcoholhoudende dranken te verbieden. Wanneer men weet, dat het fabriceren van genoemde dranken in Rusland het monopolie is van den Staat, is te begrijpen welk een financieel offer door de Russische regering gebracht is op een oogeblik, waarop zoo ontzaglijk veel geld noodig was. Wel zal de draagkracht der bevolking door het alcoholverbod toenemen en dus op den duur financieel voordeel voor den Staat opleveren, vooral als blijkt, gelijk verhoort, dat voor goed de alcohol uit Rusland verbanen wordt, maar het getuigt van moed, dat de Russische regering zoo tegen koning alcohol durfde optreden terwijl het oogblikkelijke versterking zijner finantien noodig had.

Het was wel te denken, dat er betweters zouden gevonden worden, die op de goede werking van het verbod der regering gingen afdingen. Een Russisch blad beweerde zelfs, „dat het alcoholverbod de tegenovergestelde uitwerking had en bijna in alle groote steden de treurigste toestanden in het leven riep!“ Maar terecht kan men achter die bewering een groot vraagteken plaatsen. In een brief van een Lutherisch predikant in een stad in het Westen van Rusland met een groote arbeidersbevolking lezen wij: „Dronken menschen heb ik sedert vele weken niet gezien. Het verbod van den wodka-verkoop voor den geheelen duur van den oorlog is werkelijk een groote daad, dat moet ook de vijand toegeven. Veel vrouwen en kinderen zijn gelukkig, wij de mannen en vaders zoo braaf geworden zijn, omdat de verzoeking tot drinken ontbreekt. De misdaden die gejaard gingen met geweldpleging, hebben bijna geheel opgehouden.“ Zoo lezen wij ook in een mededeeling van een man die in Rusland geïnterneerd geweest is („Daheim“ van 6 Febr. 1915, bl. 25): „Ik minnaar mij niet, in dezen langen tijd ook maar iemand beschenken gezien te hebben, en wat dit betekent kan alleen hij ten volle beoordeelen, die de Russische toestanden vóór het alcoholverbod kende.“ De berichtgever heeft hier de stad Samara aan de Wolga op het oog, in het oosten van Rusland gelegen, met 150,000 inwoners.

Het is niet te ontkennen, dat men in Rusland het alcoholverbod zoekt te ontduiken en dat vele gevallen feitelijk daarvan zijn voorgekomen. Maar het blijkt ook, dat over het algemeen het verbod om de door het Russische volk zoo geliefde wodka te fabriceren en te schenken, een gezeepte uitwerking heeft gehad. Rusland kan in deze tot een voorbeeld strekken.

WISCKEL.

Voor Kinderen.

DE SPEELMAN.

XL.

VRIENDSCHAP.

Het duurde vrij lang eer de hoogleeraar uit Utrecht, antwoordde. Doch eindelijk werd de speelman bij den dominus ontboden.

„Vriend!“ zei de laatste, „ik heb bericht uit Utrecht en weet nu wat meer. Ik zal u den brief maar niet voorlezen, want hij is vol vreemde woorden, maar ik kan u wel vertellen wat er in staat.

Daar deed de predikant, en al noemde de professor geen bepaalde ziekte, hij vertelde toch allerlei, dat de speelman gaarne weten wilde. Dankbaar nam deze afscheid en ging den geneesheer die Louise behandelde oproepen. Hij vertelde hem, wat de professor over Louise had geschreven en vroeg bevestigd van de dokter dacht dat het meisje scheelde. Doch ook deze geneesheer sprak zijn gedachten hierover flauw niet uit. Wel vertelde ook hij een en ander, al vond hij de zaak wat vreemd. Wanneer een professor een brief er over schreef, dan kon ook hij, de geneesheer, moeilijk het verzoek van den speelman aflezen.

Intusschen lag de kleine, in wie zooveel belangstelling toonden, om altijd ziek. Ze had een paar malen beproefd eens wat in huis te loopen, maar dat was niet meegelopen. Meestal lag zij te bed, geduldig en vriendelijk voor ieder, al kwam ook in haar hoofdje vaak de vraag op: Waartom moet ik hier zoo lang liggen en maakt de Heere mij niet beter? Doch de Heere God wilde in Zijn wijsheid Louise reeds vroeg afbreken van de begeerlijken en in de verleiding derzer wereld, waaraan zij, het eenig kind van haar maar niet godvrezende ouders, zoo aan bloot stond. Hij had haar wonderlijk in Zijn wezen geleid, en haar lange ziekte was een leerschool, die zij wijzer liet dan ze er inkwam.

Tot groote vreugd van Louise mochten de tuinman, de dominé en enkele anderen haar trouw bezoeken. Dat verzuimden ze dan ook niet. Zij lazen haar voor uit Gods Woord, spraken over het gelezen en trachten haar te bemoeigen en te troosten over zulk een langdurig ziekbed. Menig goed en diep ingangd woord werd aan dat ziekbed gesproken, dat voor Louise heel haar leven onvergetelijk bleef.

Zoo stonden de zaken, toen mijnheer Verspronck een briefje ontving op grof papier, en geschreven in groote, stijve letters als van iemand die in de kunst een brekebeen is.

De schrijver vertelde, hoe hij had gehoord van de ziekte der jonkvrouw, die hij meermalen had gezien. Hij verhaalde hoe hij speelman was, maar ook kringen rocht en zoo dus ook eenig verstand ervan had. Nu wilde hij na pas gehoord te hebben wat de ziekte scheelde, eens een proef nemen met een kruid dat hij kende. Het was in ieder geval te beproeven, nu zoo velerlei niet had gedaan. Als mijnheer het middel begeerde, moest hij het maar aan den tuinman zeggen, dan kwam alles in orde.

Mijnheer Verspronck kon zijn oogen haast niet gelooven. Een speelman voor een geneesheer gaan spelen en dat bij een kind van aanzienlijke ouders! Hij liep met den brief naar zijn vrouw en las hem ere voer.

„Nu, wat zegt ge er van?“ vroeg hij lachend. „Zeker zou'n zwerfende straatmuzikant. Kent gij dien speelman?“

„Zal dezelfde zijn, die ons wel meer op zijn muziek onthaalt. Louise kent hem beter en